

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет соціології та соціальної політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«СОЦІАЛЬНА ТЕРАПІЯ ТА ПАТРОНАЖ»

Галузь знань
23 «Соціальна робота»
Спеціальність
231 «Соціальна робота»
Освітній рівень
перший (бакалаврський)

**Назва кафедри
та викладач /
викладачі**

Кафедра соціальної освіти та соціальної роботи
Викладач: Ясточкіна Ірина Анатоліївна
Інформація про викладача на сайті факультету: <https://fssp.udu.edu.ua/kafedry/kafedra-sotsialnoi-osvity-ta-sotsialnoi-roboty>
E-mail: i.a.yastochkina@npu.edu.ua

**I. Основна
мета/цілі
навчання**

формування системи знань про теоретико-методичні засади соціальної терапії та соціального патронажу, підготовці здобувачів вищої освіти до практичної реалізації основних функціональних обов'язків щодо здійснення соціального патронажу та соціально-терапевтичної допомоги.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Дисципліни вільного вибору
Цикл вибіркової частини
Шифр у навчальному плані: BB2.11

**III. Обсяг
навчальної
дисципліни**

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів	6	6
Загальна кількість годин	180	180
Лекційні заняття	30	12
Семінарські заняття	36	12
Практичні заняття		

Самостійна робота	114	156
-------------------	-----	-----

**IV. Короткий
зміст навчальної
дисципліни**

Лекційні заняття (30/12)

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади соціального патронажу

Тема 1. Соціальний патронаж як особливий вид професійної практичної діяльності (2/1)

Тема 2. Соціальний патронаж в структурі соціальної роботи (2/1)

Тема 3. Форми і методи соціального патронажу (2/1)

Тема 4. Показники ефективності соціального патронажу (2/0)

Змістовий модуль 2. Технологія соціального патронажу

Тема 5. Технологічний алгоритм реалізації соціального патронажу (2/1)

Тема 6. Індивідуальні особливості особистості клієнта соціального патронажу (2/1)

Тема 7. Патронажна робота з різними соціально незахищеними проблемними групами (2/1)

Тема 8. Психологічний супровід клієнтів у процесі здійснення соціального патронажу (2/0)

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи соціальної терапії

Тема 9. Теоретичні основи соціальної терапії: міждисциплінарний підхід (2/1)

Тема 10. Можливості терапевтичного впливу в практиці соціальної роботи (2/1)

Тема 11. Взаємодія спеціаліст-клієнт: особливості та специфіка (2/1)

Змістовий модуль 4. Методи та техніки соціальної терапії з вразливими групами населення

Тема 12. Правила роботи з дітьми та молоддю (2/0)

Тема 13. Перша психологічна допомога в екстрених і кризових ситуаціях (2/1)

Тема 14. Техніки самопомогі та розвитку стресостійкості у ситуації війни (2/1)

Тема 15. Соціальна терапія засобами мистецтва у роботі з вразливими групами населення (2/1)

Семінарські заняття (36/12)

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади соціального патронажу

Тема 1. Історія становлення і розвитку соціального патронажу (2/1)

Тема 2. Нормативно-правові джерела соціального патронажу (2/1)

Тема 3. Компоненти соціального патронажу. Етапи реалізації соціального патронажу (2/0)

Тема 4. Характеристика соціальних служб, які здійснюють соціальний патронаж (2/1)

Змістовий модуль 2. Технологія соціального патронажу

Тема 5. Основи організації соціального патронажу сім'ям соціального ризику, дітям та молоді (2/1)

Тема 6. Технології соціального патронажу осіб, які мають алкогольні та наркотичні проблеми (2/0)

Тема 7. Соціальний патронаж важкохворих. Паліативна допомога в Україні (2/1)

Тема 8. Соціальний патронаж людей з інвалідністю (2/1)

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи соціальної терапії

Тема 9: Етичні основи і принципи соціальної терапії (2/1)
Тема 10: Організація терапевтичного простору. Типові форми скарг (2/0)
Тема 11: Вербальні та невербальні засоби взаємодії (2/1)
Тема 12: Форми соціальної терапії: індивідуальна та групова робота (2/1)
Змістовий модуль 4. Методи та техніки соціальної терапії з вразливими групами населення
Тема 13: Перша психологічна допомога та самопомога (2/1)
Тема 14: Соціальна терапія в роботі з людьми, які пережили травматичні події (2/1)
Тема 15: Соціальна терапія в роботі з людьми з психічними розладами (2/0)
Тема 16: Соціальна терапія в роботі з людьми з залежностями (2/0)
Тема 17: Соціальна терапія в роботі з сім'ями (2/1)
Тема 18: Сучасні тенденції та перспективи розвитку соціальної терапії (2/0)

Самостійна робота здобувача вищої освіти (114/156)

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади соціального патронажу

Тема 1. Соціальний патронаж як особливий вид професійної практичної діяльності (7/10)
Тема 2. Соціальний патронаж в структурі соціальної роботи (7/10)
Тема 3. Форми і методи соціального патронажу (7/10)
Тема 4. Показники ефективності соціального патронажу (7/10)

Змістовий модуль 2. Технологія соціального патронажу

Тема 5. Технологічний алгоритм реалізації соціального патронажу (7/10)
Тема 6. Індивідуальні особливості особистості клієнта соціального патронажу (7/10)
Тема 7. Патронажна робота з різними соціально незахищеними проблемними групами (8/10)
Тема 8. Психологічний супровід клієнтів у процесі здійснення соціального патронажу (8/10)

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи соціальної терапії

Тема 9. Теоретичні основи соціальної терапії: міждисциплінарний підхід (8/10)
Тема 10. Можливості терапевтичного впливу в практиці соціальної роботи (8/11)
Тема 11. Взаємодія спеціаліст-клієнт: особливості та специфіка (8/11)

Змістовий модуль 4. Методи та техніки соціальної терапії з вразливими групами населення

Тема 12. Правила роботи з дітьми та молоддю (8/11)
Тема 13. Перша психологічна допомога в екстрених і кризових ситуаціях (8/11)
Тема 14. Техніки самопомоги та розвитку стресостійкості у ситуації війни (8/11)
Тема 15. Соціальна терапія засобами мистецтва у роботі з вразливими групами населення (8/11)

Детальні теми лекційних, семінарських занять, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle:

V. Результати навчання

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Форма підсумкового контролю – Залік

Поточний контроль

	Рейтинговий бал з видів навчальної діяльності																			
	Се м.	Се м	Се м	Се м	Се м	Сем	Сем	Се м	Се м	С ем	Се м	Се м	Се м	Сем	Се м	Се м	Се м	Се м	СР	М К
Д. ф.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	5	2	2	2	2	2	40	24
З.ф. .	2	2		2	2		2	2	2		2	2	2	2			2		40	36

Поточний контроль	Присутність на лекційних заняттях, опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, написання, есе), тестування, модульні контрольні роботи
Підсумковий контроль	Залік

Важливі зауваги щодо оцінювання

Навчальна дисципліна викладається протягом 7 семестру і завершується заліком, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру - 100. До початку залікової сесії / екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право скласти залік. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальну дисципліну повторно на платній основі.

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час заліку, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії. Якщо здобувач має більше 5-ти академзаборгованостей, він відраховується з університету.

Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, аналіз, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати обґрунтовані висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів та програм.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Відповідь здобувачів містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - недостатньо детально розкритий предмет запитання, а основні поняття носять тезисний характер; відповідь на ситуаційне завдання є недостатньо аргументованою;

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач дав відповідь на поставлене питання, однак допустив незначні помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: відтворює основні поняття поверхово, не виокремлює взаємозв'язки; окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного питання або ж про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова

Дні й години для консультацій: консультації проводяться згідно з графіком кафедри..

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; перескласти завдання може протягом семестру; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

VIII. Основні інформаційні ресурси

Основні інформаційні джерела

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М.Денисюк та ін. : ред.кол. : О.В.Епель, Т.Л.Лях, І.В.Силантьєва. Ужгород. РІК-У, 2023. 420 с.
2. Віщукаєва К.М. Соціальний супровід клієнта : навч. посіб. / уклад. К.М. Віщукаєва. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 320 с. URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/635/1/%D0%92%D1%96%D1%86%D1%83%D0%BA%D0%B0%D1%94%D0%B2%D0%B0%20%D0%9A.%D0%9C..pdf>
3. Волгіна О.М. Соціальний супровід людей з інвалідністю на робочому місці: посібник / О.М. Волгіна, О.Л. Іванова; ПРООН в Україні, Спільна Програма «Сприяння інтеграційній політиці та послугам для людей з інвалідністю в Україні». Київ: Ваіте, 2018. 36 с. URL : <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c8c9f561-1609-4734-b0b9-6a04043b8a2f/content>
4. Діти та війна: навчання технік зцілення. URL : https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/dity_fin_ispp-1.pdf
5. Калька Н. Практикум з арт-терапії: навчально-методичний посібник. Ч. 1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3301>
6. Кириленко В. Г. Консультативні практики в соціальній роботі : навч.-метод. посіб. Київ : Університет «Україна», 2020. 357 с.
7. Консультування в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій / авт. кол ; заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с. URL : <https://dnmcp.com.ua/sites/default/files/2020-01/14/%D0%A3%D0%9D%D0%9C%D0%A6%20%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BC%D1%96%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B8%20%D0%B4%D1%96%D1%82%D1%8F%D0%BC%20%D1%82%D0%B0%20%D1%81%D1%96%D0%BC%27%D1%8F%D0%BC%20%20%D0%A1%D0%96%D0%9E.pdf>
8. Медико-психологічне консультування : навч.-метод. посіб. / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 332 с. URL : https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18737/1/med_psychol_kons.pdf
9. Особливості консультування та експрес-тестування на ВІЛ осіб, які постраждали від домашнього насильства: посібник для працівників спеціалізованих служб підтримки Майструк Г.П., Велигодський С.В. – БФ «Здоров'я жінки і планування сім'ї», Київ, 2021 URL : https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/posibnyk_hiv_2021_unfpa_12.05.2021_1.pdf
10. Пірен М. І. Соціальна робота у територіальній громаді: теорія та практика [Текст] : підручник. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 328 с.

11. Поляничко А. О., Кирилюк А. В. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с.
12. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування: Наказ Міністерства соціальної політики України від 02 липня 2015 р. № 678. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text>
13. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи : навчально-методичний посібник / Н. І. Рудкевич. Львів: Растр-7, 2021. 324 с. URL: <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Rudkevych-N.-pidruchnyk.pdf>
14. Суліцький В., Швед О. Консультування в соціальній роботі : навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім «Вініченко», 2023. 240 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/376713883_KONSULTUVANNA_V_SOCIALNIJ_ROBOTI_Navcalno-metodicnij_posibnik/link/658453933c472d2e8e77921d/download? tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19
15. Травматичні події: психологічна підтримка та самодопомога: Довідник для фахівців і фахівчинь допоміжних професій соціальної сфери, які працюють з внутрішньо переміщеними особами та постраждалим населенням. Проєкт Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень. Фаза II». URL : <https://rm.coe.int/traumatic-events-ukr-/1680a765d4>
16. Як допомогти особистості в період переходу від війни до миру: соціально-психологічний супровід : практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко, М. С. Дворник / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛІТД, 2022. 154 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732877/1/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82.%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1.-2022-%D0%A1%D0%BE%D1%86.%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB.%D1%81%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4-%28%D0%B7%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B4.%D0%A2.%D0%9C.%D0%A2%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%2C%D0%9C.%D0%A1.%D0%94%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%29.pdf>

Онлайн ресурси

Онлайн курс «Особливості консультування» / Альянс громадського здоров'я
<https://profihealth.org.ua/uk/courses/6>
 Перша психологічна допомога в екстрених і кризових ситуаціях (онлайн курс)
<https://vumonline.ua/course/first-psychological-aid/>
 Соціальна робота з людьми, які мають хронічні захворювання (онлайн курс)
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:NETWORK+SW101+2017_T2/about
 Психологія стресу та способи боротьби з ним (онлайн курс)
https://courses.prometheus.org.ua/courses/KUBG/Psy101/2014_T1/about

Діалоги без тривоги (онлайн курс)

https://study.ed-era.com/uk/courses/course/?_ga=2.122888395.1389609893.1618907850-1131925792.1614258156#!265

Методи психологічної самодопомоги для медичних працівників і не лише... (онлайн курс)

[https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8-](https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8-%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-%d0%b4/)

[%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-%d0%b4/](https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8-%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-%d0%b4/)

Техніки самодопомоги та розвитку стресостійкості у ситуації війни: для цивільних та військових (онлайн курс)

[https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d1%82%d0%b5%d1%85%d0%bd%d1%96%d0%ba%d0%b8-](https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d1%82%d0%b5%d1%85%d0%bd%d1%96%d0%ba%d0%b8-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-%d1%82%d0%b0-%d1%80%d0%be%d0%b7%d0%b2%d0%b8%d1%82%d0%ba%d1%83-%d1%81%d1%82%d1%80/)

[%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-%d1%82%d0%b0-%d1%80%d0%be%d0%b7%d0%b2%d0%b8%d1%82%d0%ba%d1%83-%d1%81%d1%82%d1%80/](https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d1%82%d0%b5%d1%85%d0%bd%d1%96%d0%ba%d0%b8-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-%d1%82%d0%b0-%d1%80%d0%be%d0%b7%d0%b2%d0%b8%d1%82%d0%ba%d1%83-%d1%81%d1%82%d1%80/)

Онлайн курс Знати, як допомогти

<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1785>

Онлайн курс Базова психологічна допомога в умовах війни

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+BPA101+2022_T2

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри соціальної освіти та соціальної роботи протокол №8 від 29 січня 2025 року

